

Ullava Ekoroskin alueelle

■ Ullavan kunta liittyy vuodenvaiheessa Kokkolan kaupunkiin ja tulee samalla osaksi Pohjanmaan Jätelautakunnan ja Ekoroskin toiminta-alueita.

SIVU 16

1 • 2008

Värmeljus- jakten

■ Värmeljusjakten är avgjord! Resultatet och vinnarna presenteras i denna tidning.

SID 12

Biojätteen käsittely- mahdollisuudet

Talousjätteiden lajittelun tosiasiat tässä numerossa

Avgifterna för fritids- bostäder

■ Villasäsongen har börjat och med den också insamlingen av hushållsavfall från fritidsbostäderna. Vi presenterar avgiftens beräkningsgrunder och listar nya insamlingspunkter.

SID 15

Vanhat meikit = jätettä

■ Purkit ja tuubit, tahmainen huulipuna, miten lajittelet näitä? Katso sivulle 9, niin löydät vastauksen.

SIVU 9

Biologisella jätteellä on toinen elämä kotona keittiössä tapahtuvan lajittelun jälkeen, se päättyy joko mädätysprosessiin tai kompostoriin. Tässä Tanja Ojanperä esittelee kompostorinsa.

Behandlingen av bioavfall

■ Motivationen att sortera biologiskt avfall och energiavfall skilt kan ibland vara låg, eftersom det hela kanske känns ologiskt. Blöjor i svarta påsen och kladdiga yoghurtburkar i den ljusa påsen. Vad är det för skillnad egentligen?

Viljan växer inte direkt när man lägger båda påsarna i samma kärl. Vad är vitsen? Jo, det är sorteringshallen i Pirilö i Jakobstad som är hela vitsen. Där skiljs de svarta och ljusa påsarna åt.

De svarta påsarnas innehåll går till rötning, där det omvandlas till biogas och mull. Biogasen värmer upp Botniahallen i Korsholm och mullen används som täckningsmaterial på soptippar. Allt tas tillvara. Det du gör är till stor nytta!

Läs mera på sidan 4 Lue lisää sivulta 10

Sommaren - högsäsong för sorterings

Vår besöksstatistik för år 2007 visar att återvinningsstationerna har flest besökare under juli månad. Under semestern har man tid att städa och gå igenom skåp och utrymmen som väntar på tömning. När man ändå håller på lönar det sig att sortera avfallet färdigt enligt mottagningscontainrarna på återvinningsstationen. Då löper besöket på återvinningsstationen så mycket smidigare.

Återvinningsstationerna har normala öppettider i juli och har därför beredskap att ta emot avfall också från sommarstugorna. Öppettiderna finns bl.a. i vår väggkalender och på våra webbsidor www.ekorosk.fi

Liksom tidigare somrar har Ekorosk placerat ut kärl för fritidsbostädernas hushållsavfall. Där ska man endast lägga de svarta och ljusa påsarna, eftersom innehållet i de kärlen går direkt till sorteringshallen i Pirilö. På sidan 4 kan man läsa mera om sorteringshallen och hanteringen av den svarta påsen.

Ekorosk har inlett samarbete med återvinningscentralen Retro i Jakobstad, som säljer och reparerar gamla saker. Avsikten med samarbetet är att styra saker som ännu går att använda till återvinning. Saker som man vill ge till återvinning får man föra direkt till butiken på Vagnsmakarevägen. Läs mera om Retro på sidan 6.

Vid årsskiftet går Ullava kommun ihop med Karleby och ansluts därmed till Ekorosks verksamhetsområde. Sorteringen i svarta och ljusa påsar blir en nyhet för Ullavaborna som inte tidigare sorterat bioavfallet skilt. Ekorosk är unikt i Finland med insamlingen av bioavfall från alla hushåll. Tack vare systemet med svarta och ljusa påsar uppfyller vi redan de nationella målsättningarna för år 2016.

Tidningen Ekopunkten önskar alla sina läsare en riktigt god sommar!

Olli Ahlund, VD

Kesä on lajittelun aikaa

Vuoden 2007 kävijätilaston mukaan hyötykäyttöasemilla on eniten asiakkaita heinäkuussa. Loman aikana monella meistä on aikaa siivota ja käydä läpi kaappeja ja varastoja. Siivottessa kannattaa lajittella pois heittettävät jätteet samoihin jakeisiin, joita otetaan vastaan hyötykäyttöasemalla. Tällöin käyti hyötykäyttöasemalla sujuu paljon paremmin.

Hyötykäyttöasemilla on tavanomaiset aukioloajat myös heinäkuussa ja myös valmius ottaa vastaan jätteitä kesämökeiltä. Aukioloajat ilmenevät mm. kotitalouksiin jakamastamme kalenterista tai yhtiömme internet-sivulta www.ekorosk.fi

Aiempana tapaan Ekorosk palvelee myös tänä kesänä vapaa-ajan asutusta koti-talousjätteen keräyspisteillä. Näihin astioihin tulee kuitenkin laittaa vain mustia ja vaaleita pusseja, koska astioiden sisältö menee suoraan Pirilön lajitteluhalliin. Sivulla 10 voit lukea enemmän lajitteluhallista ja mustan pussin jatkokäsitelystä.

Ekorosk on aloittanut yhteistyön kierrätyskeskus Retron kanssa Pietarsaressa. Retro korja ja myy kierrätystavaroi. Yhteistyön tarkoituksena on ohjata käyttökelpoiset tavarat uusiokäyttöön. Tavarat, jotka haluat uusiokäyttöön voit viedä suoraan Retron kauppaan Vaunusepäntielle. Lue lisää Retrostä tällä sivulla.

Vuoden vaihteessa Ekoroskin toiminta-alueeseen liittyy uusi alue, kun Ullavan kunta liittyy Kokkolan kaupunkiin. Jätteiden lajittelu mustaan ja vaaleaan pussiin tulee olemaan uutta ullava-laisille, jotka eivät aiemmin ole lajitelleet biojätteitä. Lue lisää Ullavan liittymisestä Ekoroskin toiminta-alueeseen sivulla 16.

Ekoroskin alue on ainut koko maassa, missä biojätteet lajitel- laan erilleen kaikissa talouksissa. Lajittelujärjestelmämme ansiosta me täytämme jo nyt kansalliset tavoitteet, jotka on asetettu vuodelle 2016.

Ekopiste-lehti toivottaa kaikille lukijoilleen oikein hyvää kesää!

Olli Ahlund, TJ

Tavaraa ja tunnelmaa Retrossa

Videoiden, vaatteiden, huonekalujen ja koriste-esineiden seassa työskentelee Pietarsaaren Retron iloinen porukka, jonka kanssa keskusteltaessa et jäädä vastausta kaipaamaan.

Retro on kierrätyskeskus, sinne saa tuoda kaikenlaista tavaraa, jolle haluaa antaa uuden elämän. Retrossa tavaara tarkastetaan ja tarvittaessa kunnostetaan, ennen kuin se jatkaa matkaansa uuden omistajansa luokse.

Retron tiloissa toimii kierrätyskeskus ja kauppa, molemmat sijaitsevat Vaunusepäntiellä 17 Pietarsaressa, ts. Mustan Pörssin takana. Toiminta pyörii samoilla periaatteilla kuin Kokkotyösäätiössä Kokkolassa. Retro on Pietarsaaren seudun viiden kunnan, Kokkotyösäätiön ja Ekoroskin yhteishan-

ke. Toiminnan tavoitteena on työllistää ihmisiä ja hyödyntää käyttökeloista tavaraa.

- Me kartoitamme ihmisten edellytykset, selvitämme millä heitä voi työllistää ja etsimme heille harjoituspaikkoja, selittää valmentaja Kari Nissi Retrostä.

Tule tänne näkemään

Tekstiliipullella työskentelee kolme sanavalmista naista, jotka kehuvat työpaikan ilmapiiria ja roh-

Kari Nissi Pietarsaaren Retrossa esittelee myyntiin tullutta videokameraa.

Retrossa tunnelma on hyvä ja työt vaihtelevat, kehuvat työharjoittelun tulleet.

kaisevat kaikkia työtä tarvitsevia kokeilemaan.

- Kannattaa tulla tänne näkemään, millaista tämä toiminta on, ei sitä ennen voi tietää, sanoo Anna-Liisa.

Hän tuli Retroon heti kun toiminta alkoi Pietarsaarella kolmisen kuukautta sitten ja on osallistunut tilan kunnostamiseen.

- Olen maalannut, siivonnut ja nauranut. Nyt lajittelen vaatteita, silitän ja hinnoittelen niitä.

Anna-Liisa on tyytyväinen saamansa tilaisuuteen kokeilla toisenlaista työtä.

- Niska ja kädet ovat huonot, jotkut työt eivät enää sovi minulle. Täällä saan rauhassa kokeilla, mitkä tehtävät sopivat.

Hän luottaa Retron henkilökunnan kyyyn auttaa häntä ja kehuu esimiehiään.

- Pomot ovat hyviä. Täällä voi puhua kaikesta.

Purku ja huolto

Retrossa pääsee kokeilemaan monenlaisia työtehtäviä. Kaupan ohella Retrossa on pieni paja, jossa tehdään erilaisia puutavaraa ja sähkölaitteiden purkutoitä.

- Puramme ja lajitemme sähkölaitteita, esimerkiksi video puretaan osiin ja lajittelallaan metalli, piirilevyt sekä kaapelit erikseen, kertoo Kari Nissi.

Kuusakoski Oy, joka on kierrätysmetallien jalostaja, ostaa lajittelulta romua ja jalostaa siitä kierrätettyä raaka-ainetta.

- Pystymme myös korjaamaan polkupyörä ja huoltamaan sähkölaitteita. Toimintamuotomme riippuu ihmisenstä, jotka tulevat tänne valmennukseen, sanoo Nissi.

Sähkölaite, joka on huollettu Retrossa, saa huoltoraportin, josta ilmenevät tuotteen merkki ja malli, toimenpiteet, aika ja korjaajan kuittaus.

- Huoltoraportti toimii myös kuittina

ja takuutodistuksena, Retrossa huollettu sähkölaite saa kolmen kuukauden takuun.

Yhteistyö Ekoroskin kanssa toimii sitten, että ihmiset voivat tuoda Retrolle tarkoitettua tavaraa myös Ekoroskin Pedersören seudulla sijaitseville hyötykäytöasemille.

- Se tarkoittaa, että Pietarsaaren, Pedersören, Luodon, Kruunupyyn ja Uudenkaarlepyyn kuntien hyötykäytöasemille voi tuoda uusiokäyttöön tarkoitettua tavaraa. Tavara pitää merkata näkyvästi Retron nimellä, kertoo Ekoroskin käyttöpäällikkö Olav Hansén.

Kari Nissi Retrosta huomauttaa, että Retron vaki myös noutaa tavaroiota Pietarsaaren kaupungin alueelta.

- Soittaka meille, niin haemme kotoa kaikenlaista tavaraa, esimerkiksi huonekaluja, sähkölaitteita ja esineitä.

PIA GRANKVIST

RETRO

Vaunusepäntie 17
Auki ma-pe klo 8-16

Vastaanottaa:

- * Kodinkoneita ja elektroniikkaa (liedet, pesukoneet, kylmälaitteet, TV:t, videot yms.) myös vielliset
- * Hyväkuntoisia huonekaluja ja mattoja
- * Astioita ja koriste-esineitä
- * Ehjiä vaatteita ja kenkiä
- * Harrastevälineitä
- * Kirjoja ja lehtiä
- * Polkupyörä ja pienkoneita
- * Ovia, ikkunoita, kylpyhuonekalusteita

Yhteystiedot:

Kuljetus 050-338 2308
Työvalmentaja
Taina Karvonen 050-576 4552
Yksilövalmentaja
Kari Nissi 050-558 8586

KOKKOTYÖSÄÄTIÖ JA RETRO

Kokkotyösäätiö tarjoaa vajaakuntoisille, pitkäaikaistyöttömille tai muusta syistä vaikeuksissa oleville, moniammatillisella otteella aktiivisuutta, osallisuutta, hyvinvointia ja pysyvämpää elämänhalinnan ratkaisuja.

Säätiön perustajia ovat Kokkolan kaupunki, Keski-Pohjanmaan koulutusyhdistymä, Ventuskartano ry, Keski-Pohjanmaan sosiaalipsykiatrin yhdistys ry, Kokkolan 4H-yhdistys ry ja Nuorisoko-

keskus Villa Elba Oy.

Retro on Pedersören, Pietarsaaren, Kruunupyyn, Luodon ja Uudenkaarlepyyn sekä Kokkotyösäätiön ja Ekoroskin yhteishanke, joka toimii samojen periaatteiden mukaan kuin Kokkotyösäätiö.

Toiminta jakautuu tuotantoon ja valmennukseen. Tuotannon päävastuuun kantavat työvalmentajat ja valmennuksen päävastuuun kantavat yksilövalmentajat. Työvalmentajat ovat tekniikan

ammattilaisia jotka vastaavat oman yksikönsä työnjohdosta ja tuotannosta.

Yksilövalmentajat ovat kuntoutukseen, opetuksen ja nuorisotyön ammattilaisia, jotka auttavat ja tukevat valmentautujaa elämänhallinnallisissa ja opiskeluun liittyvissäasioissa.

Valmennuksen päätavoite on valmentautujan pääseminen opiskelemaan tai töihin.

Vaddå svart påse?

Allt blandas ju i bilen

Knyt igen soppåsen med en smällknut, så att påsen inte öppnar sig vid den optiska sorteringen.

Det har ingen betydelse hur jag sorterar hushållsavfallet, de båda påsarna far ju ändå med samma bil. Känner du igen den här tanken, så är du inte ensam. Det är nog det vanligaste argumentet till att inte sortera.

Mikael Kiisk tar bort en 200 liters sopsäck som kommit in med hushållsavfallet och får den optiska anläggningen att stockas.

Vet du att påsarna sorteras mekaniskt när de kommer till Ekorosk? Det är därför bioavfallet ska läggas i den svarta påsen och energiavfallet i den ljusa påsen.

- Om hushållen bara lägger svarta och ljusa påsar i sin tunna, så klarar den optiska anläggningen nog av att skilja påsarna från varandra, säger operatören Mikael Kiisk, som övervakar den optiska sorteringsanläggningen.

Den optiska sorteringsanläggningen fungerar med färger, därför ska bioavfallet läggas i en svart påse så att den går att särskilja från de andra påsarna. I sorteringshallen i Pirlö i Jakobstad, där den optiska sorteringsanläggningen sker, tömmer sopbilarna sin last i en silo i golvet. Den avlånga silon är så bred att tre sopbilar samtidigt kan tömma sin last bredvid varandra.

- Silon är 20,5 m. lång, 2,7 m. bred och 2 m. djup. Den har ett s.k. vandrande golv som sakta för påsarna fram till ett transportband som lyfter upp påsarna och in till den optiska sorteringsanläggningen, berättar Mikael.

Vandrande golv

Det vandrande golvet består av 18 långa aluminiumplankor som manövreras med hjälp av tre hydraulcylindrar. Genom att ändra rörelsemönstret och hastigheten hos plankorna får man de svarta och ljusa påsarna att röra sig antingen framåt eller bakåt.

- Plankorna i det vandrande golvet rör sig alla framåt på samma gång. Sedan drar sig plankorna tillbaka i tre etapper. Jag kan få golvet att röra sig både framåt och bakåt, berättar operatören Tyrone Nygård.

Transportbandet som lyfter påsarna ger operatören möjlighet att se om det finns något som inte hör hemma bland de svarta och ljusa påsarna. Samtidigt fördelar transportbandet påsarna så att de kommer i en jämn ström till de båda optiska sorterarna.

- Det kan komma allt möjligt bland hushållsavfallet, bland annat fisknät och garnnystan, berättar Mikael.

Påsar som är överfulla eller öppnar sig

kan få hela anläggningen att stanna. Därför är det mycket viktigt att man knyter igen påsarna ordentligt. Den optiska anläggningen klarar heller inte av annat avfall än mjuka påsar på 30 liter och därför blir operatören tvungen att plocka bort det som inte hör hemma i sorteringshallen med en kran. Annars kan hela anläggningen stanna upp eller skadas.

- Det är värst på vårvärna när folk storstäder på sommarstugorna och tölmer skräpet i sommarstugornas kårl för hushållsavfall, fast det egentligen ska till återvinningsstationen.

Optisk sortering

Transportbandet fördelar de svarta och ljusa påsarna till två optiska sorteringslinjer som ligger jämnsidigt i sorteringshallen.

- Linjerna klarar av att sortera 320 ton i veckan, berättar Mikael.

Ett optiskt öga känner av färgen och avslagare slår bort de ljusa påsarna till ett underliggande transportband. Det op-

tiska ögat ser inte den svarta färgen och läter därför de svarta påsarna fortsätta längs transportbandet genom avslagarna. Där transportbandet tar slut faller de svarta påsarna ner i containrar och transportereras vidare till Stormossen i Korsholm för rötning.

Rötning

Stormossen i Korsholm har en mekanisk och biologisk behandlingsanläggning, där den svarta påsens innehåll förvandlas till biogas och mull som används till att täcka in Stormossens gamla soptipp med.

Först går de svarta påsarna genom en kross, som öppnar påsarna. Sedan passerar bioavfallet ett roterande trumsikt och ett vindsikt som båda tar bort plast och papper från bioavfallet.

- Vindsikten ser ut som en stor dammsugare, förklarar Stormossens rådgivare Ira Kekarainen.

Efteråt går bioavfallet ännu via en magnet som tar bort eventuella magnetiska metaller ur avfallet. I den s.k. mixern börjar den biologiska behandlingen. Man blandar bioavfallet med processvattnet och höjer dess temperatur till 55°C. Därefter pumpas bioavfallet till bioreaktorn som är insprängd i berget och rymmer 1700 m³.

- Bioreaktorn är 10 m i diameter och 30 m djup, den har bergväggar. I det här skedet ser bioavfallet ut som en brun väling.

Här inne får det organiska materialet röta i fyra veckor. Det innebär att bioavfallet bryts ner av bakterier i en syrefri miljö.

Vid rötningen bildas biogas som samlas upp i ett gaslager. En del av gasen används i en gasmotor som producerar el och värme för Stormossens eget bruk. Biogasen används också till att värma upp idrottshallen Botniahallen invid riksåttan i Smedsby. Om det kommer mera biogas än man behöver bränns den i en fackla, så att gasen omvandlas till koldioxid och vattenånga, som är miljövänligare.

- Under 2006 brändes bara 10 % av biogasen i facklan.

Resterna från rötningen tas ut via bioreaktorns botten och centrifugeras för att få bort allt överloppsvatten. Vattnet renas på Stormossen så att det liknar avloppsvatten från hushåll innan det går vidare till stadens reningsverk. Det som blir kvar liknar fuktig mull och används som täckmaterial på soptippen.

Pia GRANKVIST

Förespråkar kompostering

Angan stiger ur komposten när Tanja Ojanperä lyfter på locket och lägger färsk matrester djupt in i den varma kompostmassan. Hon förklarar att nedbrytningen börjar snabbare om man gräver ner bioavfallet i komposten, och så vändar man ju på kompostmassan samtidigt.

Tanja och Tom Ojanperä har tre kompostorer på sin bakgård i Halkokari i Karleby. De har en värmesolerad kompostor för bioavfall och två öppna trälådor för trädgårdsavfall och efterkompostering av bioavfallet.

- Jag har alltid varit intresserad av miljöfrågor och försöker producera så lite avfall som möjligt, berättar Tanja om bakgrunden till sitt intresse för kompostering.

Tom har själv byggt deras kompostörer. Den värmesolerade kompostorn har ett syrefast innandöme.

- Jag kan tipsa alla intresserade, att det

inte löns att använda vanlig plåt på insidan, den rostar genast, säger Tom.

Tanja och Tom rekommenderar att man använder en värmesolerad kompostor som står ute på gården istället för att försöka kompostera inomhus.

- När man komposterar inomhus måste man svänga kompostmassan oftare annars börjar den lukta illa ganska fort.

Tanja är en riktig entusiast som själv samlar in strömmaterial från sin egen gårdsplan.

- Det måste vara tillräckligt grovt så att kompostmassan blir tillräckligt luftig. Bara lön räcker inte.

Hon har också tips på hur man ska få igång nedbrytningen.

- Om processen inte kommer igång, ska man gräva ner fiskrens i komposten. Det sätter igång nedbrytningen.

PIA GRANKVIST

Tanja Ojanperä är en entusiastisk komposterare, som försöker producera så lite avfall som möjligt. Hundens Ukko hjälper till så gott han kan.

INFO

Innan man sätter igång med kompostering lönar det sig att överväga följande punkter:

- Har jag användning av kompostmyllan i min trädgård?
- Orkar jag eller någon av familjemedlemmarna sköta om en kompostor?
- Kan jag placera en kompostor på min tomt utan att grannsämjan försämrar?

Om svaret på alla tre frågorna är jakande, kan du gratis beställa en komposteringsguide från Österbottns avfallsnämnd eller ladda ner den från nämndens webbsidor på adressen www.ekoso.fi

Österbackas grönsaker är närmat i närbutiken

**Man kan också köpa färsk grön saker och sommarblommor i trädgårdens
gårdsbutik. Gun-Viol Österbacka ansvarar för odlingen av sommarblommor och
betjänar i gårdsbutiken.**

Den tomatröda paketbilen från Österbacka Trädgård med sina grönsaker är en välbekant syn i Terjärv, Kaustby och Vetyl. Närbutikerna får färsk tomat, gurkor och sallad från trädgården två gånger i veckan.

Veckans brådaste dagar på Österbacka Trädgård är måndagar och torsdagar, då man levererar färsk grön saker till områdets närbutiker. Den röda paketbilen syns då lite varstans. Områdets invånare uppskattar också sin odla-

NÄRMAT

Enligt en definition på närmat är det all mat som har odlats inom det område du kan se från ditt eget kyrktorn. Enligt en arbetsgrupp som behandlat närmat på jord- och skogsbruksministeriet är det fråga om matproduktion och -konsumtion som använder råvaror och arbetskraft från närområ-

det. Därmed främjar man ekonomin och sysselsättningen i närområdet. Det geografiska området måste inte begränsas särskilt snävt. Det kan vara en kommun, region eller ett ekonomiskt område.

Källa: www.martat.fi

INFO

ÖSTERBACKA TRÄDGÅRD, Kortjärvi

- ett familjeföretag som är grundat 1967
- idkar växthusodling på 4500 m²
- odlar tomat, gurkor, issallat och sommarblommor
- sysselsätter 3 familjemedlemmar, 2 heltidsanställda, 2 deltsanställda och 2 säsongarbetare.

re till den grad att de övertalade en lokal köpman att ta in Österbackas tomat i sitt sortiment.

- Kunderna blev arga när den lokala odlarens produkter inte fanns i butiks-hyllorna, berättar Sune Österbacka med ett leende.

Närmat uppskattas för att den är färsk. Den nyplockade tomaten levereras direkt till butiken, den går inte via något centrallager för vidaretransport.

- En av närbutikernas grönsaksförsäljare berättade att det knappt blir något spill med våra grönsaker, eftersom de är färsker när de kommer till butiken, säger Sune.

Den samvetsgranne grönsaksodlaren har också begrundat växthusodlingens inverkan på klimatförändringen.

- Det finns flera aspekter på den saken. När man värmer upp växthuset året runt går det åt mindre olja per kilo skördad tomat än vid säsongsodling, eftersom det kommer mer tomater när man odlar året runt. Å andra sidan går det åt mera elektricitet vid åretruntodling. Minst energi går det om tomaten odlas i ett varmt klimat. Men då förbrukar transporten mycket energi och tar lång tid, vilket innebär att man måste upprätthålla tomatens kvalitet med hjälp av olika kemikalier och konstgjorda metoder, funderar Sune. Han konstaterar att han inte vet hur han skulle producera tomater, som skulle stå sig lika länge som de utländska tomaterna. Det är ett konstaterande som får åtminstone mig att undra med vilka metoder de utländska tomaterna är producerade.

Pia Grankvist

Precis som sången säger, kan man byta grejer på Retro, eller rättare sagt lämna in sina egna och köpa nygamla för en liten slant. Retro är en återvinningscentral dit man får föra alla möjliga saker som man vill ge ett nytt liv. På Retro kollar man varan och reparerar den vid behov, innan den fortsätter sin väg till en ny ägare.

Retro

Retro har både återvinningscentral och affär, som finns i samma lokal på Vagnsmakarevägen 17 i Jakobstad, dvs. bakom Musta Pörsi. Verksamheten fungerar enligt samma principer som Kokkotyöstiftelsen i Karleby. Retro är ett samarbetsprojekt som skapats av de fem kommunerna kring Jakobstad, Kokkotyöstiftelsen och Ekorosk. Avsikten med verksamheten är att syssela folk.

På Retro har vi trevliga chefer och bra stämning, säger arbetspraktikanterna.

har öppnat

- Ska vi, ska vi byta grejer me varann?

- Vi kartlägger människornas förutsättningar, tar reda på vad man kunde sysselsätta dem med och söker praktikplatser åt dem, berättar handledare Kari Nissi på Retro.

Kom och se själv

På textilavdelningen arbetar tre glada kvinnor, som skryter på den goda stämningen och uppmanar alla som behöver arbete att prova på.

- Det lönar sig att komma hit och se själv, hur det är att jobba här, det kan man inte veta på förhand, säger Anna-Liisa.

Hon kom till Retro genast när verksamheten inleddes för tre månader sedan och har deltagit i renoveringen av lokalen i Jakobstad.

- Jag har målat, städat och skrattat. Nu sorterar jag kläder, stryker och prissätter dem.

Anna-Liisa är nöjd med möjligheten att prova på andra arbetsuppgifter.

- Jag har dåliga händer och dålig nacke, en del arbetsuppgifter passar mig inte. Här får jag prova på i lugn och ro, och se vilka uppgifter som passar mig.

Hon litar på att Retros personal kan hjälpa henne och har bara gott att säga om dem.

- Cheferna är bra. Här kan man tala om allt.

Montering och service

På Retro kan man prova på många olika sorters arbetsuppgifter. Förutom affären finns det en liten verkstad på Retro, där man plockar isär träsaker och elapparater.

- Vi plockar isär elapparater och sorterar delarna till återvinning, t.ex. plockar vi isär videoapparater och sorterar metalldelar, kretskort och kablar skilt, berättar Kari Nissi.

Skrotet säljs till Kuusakoski Ab, som

Kari Nissi berättar att en elapparat som servats på Retro får tre månaders garanti.

KOKKOTYÖSTIFTELSEN OCH RETRO

Kokkotyöstiftelsen erbjuder aktivitet, delaktighet, välmående och hållbara lösningar på livssituationen åt personer som har nedsatt kondition, är långtidsarbetslösa eller har svårigheter av andra orsaker.

Stiftelsen har grundats av staden Karleby, Utbildningskoncernen i Mellersta Österbotten, Ventusgården, Mellersta Österbottens socialpsykiatiska förening, Karleby 4H-förening och ungdomscentret Villa Elba.

Retro är ett samarbetsprojekt mellan kommunerna Jakobstad, Kronoby, Larsmo, Nykarleby och Pedersöre samt Kokkotyöstiftelsen och Ekorosk. Retro fungerar enligt samma principer

som Kokkotyöstiftelsen.

Verksamheten fördelar sig på produktion och handledning. Huvudansvaret för produktionen har arbetsledarna medan de individuella handledarna har huvudansvaret för handledningen. Arbetsledarna är professionella inom sin bransch och ansvarar för arbetsledningen och produktionen vid sin enhet. De individuella handledarna är professionella inom rehabilitering, undervisning och ungdomsarbeta. De hjälper och stöder klienterna i saker som berör livssituationen och studierna. Avsikten med handledningen är att klienten ska få ett jobb eller en studieplats.

förädlar återvunna metaller till ny råvara.

- Vi kan också renovera cyklar och utföra service på elapparater. Vår verksamhet beror ganska långt på människorna som kommer hit på arbetsträning, säger Nissi.

En elapparat som man servat på Retro får en servicerapport, där märke och modell, åtgärder, tid och montörens kvittering framgår.

- Servicerapporten fungerar samtidigt som ett garantibevärs och kvitto, en elapparat som servats på Retro får tre månaders garanti.

Samarbetet med Ekorosk innebär att folk kan föra saker som ska till Retro till återvinningsstationerna i Jakobstadsnejden.

- Det betyder att man kan föra saker som får användas på nytt till återvinningsstationerna i Jakobstad, Kronoby, Larsmo, Nykarleby och Pedersöre. Saker ska märkas tydligt med Retros namn, berättar Ekorosks driftschef Olav Hansén.

Kari Nissi från Retro påpekar att Retros anställda också hämtar saker hemifrån inom staden Jakobstads område.

- Ring oss, vi hämtar allt möjligt, t.ex. möbler, elapparater och olika föremål.

PIA GRANKVIST

RETRO

Vagnsmakarevägen 17
Öppet må-fre kl. 8-16

Retro tar emot:

- * Hushållsmaskiner och elektronik (spisar, tvättmaskiner, kyl- och frysskåp, TV- och videoapparater o.dyl.) också söndriga
- * Användbara möbler och mattor
- * Kärl
- * Hela och rena kläder och skor
- * Idrottsredskap
- * böcker
- * Cyklar och små maskiner
- * Dörrar, fönster och badrumsinredningar

Kontaktpunkter:

Transport 050-338 2308
Arbetsledare
Taina Karvonen 050-576 4552
Individuell handledare
Kari Nissi 050-558 8586

Aukioloajat

■ Kokkolan Terminaalikadun ja Pietarsaaren Pirilön hyötykäytöasemat ovat avoinna arkisin klo 8–18 ja lauantaisin klo 9–13.

Uudenkaarlepyyn hyötykäytöasema on avoinna maanantaisin klo 14–18 ja torstaisin klo 12–18, sekä kuukauden ensimäisenä lauantaina klo 9–13.

Muiden hyötykäytöasemien aukioloajat löytyvät Ekoroskin kalenterista sekä nettisivuiltaamme.

Jätehuolto puhuttaa myös naapurimaassa

■ Avfall Sverige protestoi mediassa vallitsevaa jätehuolton yksipuolista kuvaa vastaan. Heidän mielestäään kunnalliset yhtiöt sivutetaan tiedotusvälineissä, mikä johtaa siihen, että tieto on harhaanjohtavaa.

Avfall Sverigen toimitusjohdaja Weine Wiqvist kommentoi mm. Fokus lehden yhtä artikkeilia tällä tavalla.

"Erittäin monimutkainen yhteiskunnan palvelumuoto pelkistetään "sotaan" kahden osapuolen välillä, ne leimataan "hyviin" – yksityiset toimijat – ja "pahoihin" – kuntien muodostamat toimijat"

"Me, eli kunnat ja niiden yhtiöt, vaikutamme omalta osaltaan kasvavaan kierräykseen eikä meillä ole mitään yksityisiä toimijoita vastaan. Kunnat varmistavat että 95 % kaikessa kotitalousjätteestä kierrätetään. Siksi vastustamme sitä, että vain yhtä osapuolta kuunnellaan."

Silloin raportointi antaa väärän ja yksipuolisen kuvan alalta."

Avfall Sverige on kunnallisten jäteyhtiöiden toimialajärjestö ja kommentti on julkaistu heidän nettisivuillaan www.avfallsverige.se.

Vapaa-ajan asunnon jätteen palvelumaksu

Ekorosk perii vapaa-ajan asuntojen haltijoille tarjoamastaan palveluista jätemaksuja. Jätemaksu koostuu kahdesta osasta, joista toinen on kiinteä maksu ja toinen tyhjennysmaksu.

Ekoroskin toiminta-alueella vakituiseksi asuva vapaa-ajan asunnon haltija maksaa ainostaan tyhjennysmaksun vapaa-ajan asunollaan tuottamastaan jätteestä, koska he maksavat kiinteän maksun jo vakituisesta asunostaan.

Vakituiseksi Ekoroskin alueen ulkopuolella asuva vapaa-ajan asunnon haltija maksaa sekä kiinteän maksun että tyhjennysmaksun. Kiinteä maksu antaa vapaa-ajan asunnon haltijalle oikeuden käyttää ekopisteitä ja hyötykäytöasemia. Ekopisteet sijaitsevat keskeisillä paikoilla, esimerkiksi kauppojen läheisyydessä.

Kiinteä maksu on 16,42 €/vuosi (sis. alv. 22 %).

Tyhjennysmaksu on jaettu kolmeen eri maksuluokkaan Ekoroskin kyseisellä vapaa-ajan asutusalueella tarjoaman palvelutason mukaan. Ks. alla.

Ekorosk asentaa vähitellen vapaa-ajan asuntojen lajitelulle kotitalousjätteelle maanalaiset keräysastiat.

Uudet keräyspisteet vapaa-ajan asuntojen kotitalousjätteelle 2008:

ALAHÄRMÄ	Hyötykäytöasema Kuoppalantiellä 18
KAUSTINEN	Hyötykäytöasema Vissavedentiellä 6
KORTESJÄRVI	Hyötykäytöasema Ollinkankaantiellä 94
RÄYRINKI	Hyötykäytöasema Patanantiellä 331
VETELI	Hyötykäytöasema Äijäpatintiellä 8

Vapaa-ajan asuntojen kotitalousjätte otetaan vastaan hyötykäytöasemien aukioloaikoina.

PALVELUTASO	TYHJENNYSMAKSU/VUOSI (sis. alv. 22 %)
1. Aluekeräysastia vapaa-ajan asutusalueella tai pienvenesatamassa jota käytetään tai vapaa-ajan asunnolle johtavan reitin varrella.	25,-
2. Aluekeräysastia ei ole vapaa-ajan asutusalueella tai pienvenesatamassa jota käytetään, mutta vapaa-ajan asunnolle johtavan pääasiallisen reitin varrella.	15,-
3. Aluekeräysastia ei ole vapaa-ajan asutusalueella tai pienvenesatamassa jota käytetään, eikä vapaa-ajan asunnolle johtavan pääasiallisen reitin varrella.	10,-

"Englantilaisen perheen sunnuntailounalla syödään aineksia, jotka ovat matkustaneet 10.000 kilometriä, lähiruoalla etäisyys laskisi 50 kilometriin."

"Havanna on ekologisesti järkevin kaupunki, koska 90 prosenttia elintarvikkeista tuotetaan sen lähiympäristössä."

Helsinki University bulletin

Uusi loppusijoitusalue valmistuu aikataulussa

Kokkolan Storkohmon rakennetaan parhaillaan Ekoroskin uutta loppusijoitusaluesta, rakenushanke on aikataulussa. Jos kesästä tulee kuiva ja rakennus-

työt etenevät samaan tahtiin, uusi loppusijoitusalue voidaan ottaa käyttöön syksyllä. Uudelle alueelle rakennettua pohjaa testataan parhaillaan, koska sen täytyy täyttää valtioneuvoston

loppusijoitusalueille asettamat vaatimukset.

Storkohmon vanha loppusijoitusalue suljettiin 31.10.2007. Loppusijoitettavat jätteet vastaanotetaan ja varastoidaan par-

haillaan väliaikaisesti uudelle pilaaantuneiden maiden kentälle kunnes uusi loppusijoitusalue valmistuu.

Maa-talouksien suursiivous

Maanviljelijät tekivät tiloilaan suursiivouksen, kun Ekorosk järjesti ensimmäistä kertaa maatalousmuovien keräyksen. Jopa 148 maatila osallistui keräykseen, siis enemmän osallistujia kuin mitä vuosittain järjestettävässä metallikeräyskampanjassa.

2 tonnia/maatila

Maatalousmuovia kerättiin Ekoroskin kenntäesimiehen

Mats Koivusalon johdolla yhteensä 294 840 kg, eli 2 tonnia/maatila. Nouto on helppo tapa maanviljelijöille päästää eroon muovista ja he arvostivat sitä kovasti.

Suurta suosiota saavuttanutta keräystä järjestetään myös ensi keväänä. Tarkempi ajankohta ilmoitetaan Ekoroskin seurakalenterissa, joka jaetaan toiminta-alueen kaikkiin talouksiin vuoden lopussa.

Mihin meikit?

- mihiin lajitellaan ihovoidepurkit, hajuvesipullot ja ripsivärit yms.?

■ Pakkaukset lajitellaan aina valmistusmateriaalin mukaan.

Jos esimerkiksi huulirasvan pakaus on valmistettu muovista, se laitetaan vaaleaan pussiin, vaikka huulirasvaa olisi vähän jäljellä.

Muista kuitenkin aina, että metalli määrää mihiin pakkaus lajitellaan. Jos missä tahansa pakauksessa on käytetty osittain metallia, se menee aina metallikeräykseen.

Tyhjät hajuvesipullot ja muut lasiset kosmetiikkapakkaukset menevät lasinkeräykseen. Jos korkki on muovia, se irrotetaan ja laitetaan vaaleaan pussiin.

Meikkien lajittelussa pätevät siis samat säännöt kuin kaikessa muussakin lajittelussa.

Enemmän tietoa löydät kohdin jäteoppasta, sen voit ladata nettisivultamme tai tilata ilmaiseksi jäteenvuojiltamme puhelinnumerosta 7814540.

Kosmetiikkapakkaukset lajitellaan valmistusmateriaalin mukaan.

Mikä musta pussi?

Kaikkihan sekoittuu kuljetuksessa

"On ihan sama miten minä lajittelun, molemmat pussit han viedään kuitenkin samalla autolla." Jos ajattelet näin, et ole ainoa. Tämä ajattelutapa on varmasti yleisin syy olla lajittellematta.

Tiesitkö, että pussit lajittelaan mekaanisesti Ekoroskilla? Siksi biojäte on laitettava mustaan pussiin ja energiajäte vaaleaan pussiin.

- Jos kotitaloudet laittavat vain mustia ja vaaleita pusseja jäteastiaansa, optinen lajittelija erottaa ne kyllä toisistaan, sanoo Mikael Kiisk, joka on optisen lajittelun valvoja.

Optinen lajittelija toimii värellä, siksi biojäte on laitettava mustaan pussiin, jotta sen voi erottaa muusta jätteestä. Pietarsaaren Pirilön lajitteluhallissa jätteautot tyhjentävät kuormansa siiloon. Pitkänomaisen siilon reunaan mahtuu kolme jätteautoa kerralla tyhjentämään kuormansa.

- Siilo on 20,5 metriä pitkä, 2,7 metriä leveä ja 2 metriä syvä. Siinä on ns. vaeltava lattia, joka hitaasti vie pussit kuljetinhihnalle, joka nostaa pussit optiseen lajittelun, kertoo Mikael.

Vaeltava lattia

Vaeltava lattia koostuu 18:sta pitkästä alumiinilankusta, joita ohjataan kolmella hydraulisella sylinterillä. Muuttamalla lankkujen liikkumista ja nopeutta mustat ja vaaleat pussit alkavat liikkua.

- Vaeltavan lattian lankut liikkuvat kaikki kerralla eteenpäin. Sitten ne vetäytyvät taaksepäin kolmessa vaiheessa. Saan lattian liikkumaan sekä eteen että taaksepäin, kertoo valvoja Tyrone Nygård.

Pusseja nostava kuljetinhihna antaa valvojalle mahdollisuuden tarkistaa, onko pussien seassa esineitä, jotka eivät sinne kuulu. Kuljetinhihna jaksottaa samalla pusseja, jotta ne tulevat tasaisessa tahdissa optisille lajittelijoille.

- Talousjätteen seassa voi olla kaikenlaista, esimerkiksi paaliverkkoja ja patjoja, kertoo Mikael.

Liiaksi täytetyt tai avautuneet pussit voivat pysäyttää koko laitoksen. Siksi on erittäin tärkeää, että pussit solmitaan kunnolla kiinni. Optinen laitos ei pysty käsittämään muuta kuin pehmeitä 30-litran pusseja, siksi valvoja poimii sopimattomat esineet pois nosturilla. Muuten koko laitos voi tukkeutua tai vahingoittua.

- Tilanne on pahin keväisin, kun ihmiset siivoavat kesämökeillään ja tyhjentävät roskat vapaa-ajan asuntojen talousjäteastioihin, vaikka ne kuuluvat viedä hyötykäyttöasemalle.

Biologinen käsittely alkaa Stormossenin sekoitussäiliössä, missä biojätteeseen sekoitetaan prosessivettä, ja seos lämmitetään 55-asteiseksi.

Optinen lajittelu

Kuljetinhihna jaksottaa mustat ja vaaleat pussit lajitteluhallissa toimiville kahdelle vierekkäiselle optiselle lajittelulinjalle.

- Kumpikin linja pystyy lajittelemaan 320 tonnia kotitalousjätettä viikossa, kertoo Mikael.

Optinen silmä tunnistaa värit ja ns. potkija potkii vaaleat pussit alla olevalle kuljetinhihnalle. Optinen tunnistin ei tunnista mustaa väriä, joten mustat pussit saavat jatkaa kuljetinhihnaa pitkin potkijoiden ohitse. Kuljetinhihnan päädyssä, mustat pussit putoavat kontteihin, jotka tätyyssään kuljetetaan

eteenpäin Mustasaaren Stormossenille määritykseen.

Määritys

Mustasaaren Stormossenilla on mekaaninen ja biologinen käsittelylaitos, jossa mustan pussin sisällöstä tuotetaan biokaasua ja multaa. Multa käytetään Stormossenin vanhan kaatopaikan peitämiseen.

Stormossenilla mustat pussit ajetaan ensin pussinrepijän kautta, joka aukaisee pussit. Rumpuseulan ja tuuliseulan avulla erotetaan muovit ja paperit biojätteestä.

- Tuuliseula näyttää isolle polynimurille, selittää Stormossenin jäteneuvoja Ira Kekarainen.

Biojäte kulkee vielä magneetin kautta, joka poistaa mahdolliset magneettiset metallit jätteestä. Biologinen käsittelyprosessi alkaa sekoitussäiliössä. Biojätteeseen sekoitetaan prosessivettä ja seos lämmitetään höyryllä 55:een asteeseen. Seos jatkaa matkaansa kallioon louhittuun bioreaktoriin, jonne mahtuu 1700 m³.

- Bioreaktori on 10 m leveä ja 30 m syvä ja sillä on kallioseinät. Tässä vaiheessa biojäte näyttää ruskehtavalta velliltä.

Bioreaktorissa organinen aines mätää neljä viikkoa, jonka aikana bak-

Sido talousjätepussi kaksoissolmulla, jotta pussi ei avaudu kuljetuksen tai optisen lajittelun aikana.

teerit hajottavat biojätteen reaktorin hapettomissa olosuhteissa.

Määrityksessä syntyy biokaasua, jota kerätään kaasuvastoon. Osa kaasusta käytetään kaasumuoottorissa, jolla tuotetaan sähköä ja lämpöä Stormossenin omaan käyttöön. Biokaasua käytetään myös Botniahallin lämmitykseen. Botniahalli on Vaasan ja Mustasaaren urheiluhalli Sepänkylässä valtatien 8 vieressä. Jos laitos tuottaa ylimääräistä biokaasua, sitä poltetaan soihtupolttimessa. Siinä biokaasu muuttuu ympäristöystäväliisemmäksi hiilioksidiksi ja vesihöyryksi.

- Vain 10 % biokaasusta jouduttiin polttamaan soihdussa vuoden 2006 aikana.

Määritysjäämä poistetaan bioreaktorin pohjan kautta ja siitä lingotetaan ylimääräinen vesi pois. Vesi kierrätetään prosessivedenpuhdistamon kautta takaisin prosessiin tai kaupungin vedenpuhdistamolle. Määritysjäämä muistuttaa kosteaa multaa, se päätyy kaatopaikan peiteaineeksi.

Pia GRANKVIST

Kauko-ohjattava nosturi toimii Tyrone Nygårdin apuna, kun hän poimii pois sellaiset jätteet, jotka eivät kuulu olla mustien ja vaaleiden pussien seassa.

Tanja Ojanperä on kompostointi-intoilija, joka itse kerää kompostorin kariketta omalta pihalta. Hänen miehensä Tom on rakentanut heidän kompostorinsa itse.

Kompostoinnin puolestapuhuja

Lämpimästä kompostorista nousee höyrypilvi kun Tanja Ojanperä nostaa kannen ja panee syvälle kompostimassan keskelle tuoreet ruokajätteet. Hän selittää, että hajoaminen käynnistyy nopeammin kompostorin lämpimässä keskipisteessä, ja kompostimassa tulee samalla käännetyksi.

Tanja ja Tom Ojanperällä on kolme kompostoria takapihallaan Kokkolan Halkokarilla. Heillä on kaksi avonaista puulaatikkoa puutarhajätteelle ja kotitalousjätteen jälkikompostoinnille sekä lämpöeristetty kompostori kotitalousjätteelle.

- Olen aina ollut kiinnostunut ympäristöasioista ja yrityän tuottaa mahdollisimman vähän jätettä, kertoo Tanja syksissä laajamittaiseen kompostointiin.

Tom on rakentanut itse heidän kompostorinsa. Lämpöeristetyllä kompostorilla on haponkestävä sisäpuoli.

- Sen voin kertoa vinkkinä, että sisäpuolle ei kannata laittaa tavanomaista peltiä, se ruostuu saman tien, sanoo Tom.

Tanja ja Tom suosittelivat lämpöeristeisen kompostorin käyttöä sisäkompostorin tilalle.

- Sisäkompostori on isompitöinen kuin lämpöeristeinen kompostori, koska kompostimassa pitää sekoittaa useammin.

Tanja on todellinen intoilija, joka kerää kompostorin kariketta itse omalta pihalta.

- Se pitää vain olla riittävän karkeaa, jotta kompostimassasta tulee riittävän kuohkea. Puun lehdet eivät riitä.

Hänellä on myös vinkki hajoamisen käynnistämiseksi,

- Jos kompostori ei toimi, kannattaa laittaa siihen kalan perkeitä. Se käynnistää hajoamisen.

INFO

Ennen kompostointin aloittamista kannattaa harkita seuraavia seikkoja:

- Onko minulla käytööä kompostimallalle puutarhassani?
- Onko minulla tai perheenjäsenilläni riittävästi intoa hoitaa kompostori?
- Onko mahdollista sijoittaa kompostori tontilleeni ilman että naapurisopu vaarantuu?

Jos vastauksesi kaikkiin kysymyksiin on kyllä, kannattaa tilata kompostointiopas veloituksetta Pohjanmaan jätelautakunnalta tai ladata se jätelautakunnan kotisivulta osoitteesta www.ekoso.fi

Mestareiden päivä

Mitkä mestarit ovat 7-8-vuotiaita, taitavat kierrätyskena ja ovat kotoisin Kaustiselta? Ne, Puumalan koulun 1.-2. luokkalaiset tieteenkin! He ovat kierrätysmestareita, koska he voittivat Tuikkujahdin 2008.

Mestareita kuuluu juhlia ja näin tehtiin toukokuu lopussa, kun Ekoroskilla oli suuri diplomi jakotilaisuus. Oppi-

laat saivat diplomit, kierrätysmestari-rintamerkit ja lajittelutietoja. Mestareita ovatkin, Puumalan koulun 1.-2. luokkalaiset tiesivät vastaukset melkein kaikkiin luennoitsija Marko Bergin esittämisiin lajittelukysymyksiin. Vierailun huipentuma oli kiertokävely Ekoroskille Pirilöön alueella, jolloin tutustuttiin hyötykäytöasemaan, lajitteluhalliin, Ewapowerin käsitellylai-

tokseen ja lajittelukentään.

Palkintopäivään mahtui myös toisenlaista hupia, luokka aterioi ammattikoulu Optiman opetusravintolassa ja kävi uimahallilla uimassa. Nain juhlittiin ahkerien mestarien menestyystä Tuikkujahdissa 2008.

PIA GRANKVIST

Boka en tid och kom på besök! Ekorosk har alltid öppet hus. Ett besök består av en sorteringsföreläsning, rundtur och kaffe förstås. Vi kan också hålla sorteringsföreläsningen i Er hemkommun. Alla grupper är välkomna!

Värmeljusjakten

Värmeljusjakten är en tävling som Ekorosk ordnar för alla lågstadier inom verksamhetsområdet. Alla deltagare får en fin pins där det står Jag är en Åter-vinnare. Tävlingen går ut på att skolklasserna samlar in aluminiumkopparna som blir kvar av värmeljusen. Målsättningen med tävlingen är att återvinna alla aluminiumkoppar från alla värmeljus! Den klass som samlar in flest aluminiumkoppar per elev vinner. Huvudvinsten är en upplevelsedag i Jakobstad som består av ett besök på Ekorosk, mat på stan och ett simhallsbesök. Transporten ingår.

Sovi aika ja tule tutustumaan! Ekoroskilla on aina avoimet ovet. Tutustumiskäyntiin kuuluu lajitteluluento sekä kiertokävely ja tietenkin kahvitus. Lajitteluluennon voimme myös pitää omassa kotikunnassasi. Kaikki ryhmät ovat tervetulleita!

Tuikkajahti

Tuikkajahti on kilpailu, jonka Ekorosk järjestää kaikille toiminta-alueensa alaasteille. Jokainen osallistuja saa hienon rintamerkin, jossa lukee Olen kierrättäjämestari. Kilpailun aikana luokat keräävät tuikuista jäävät alumiinikupit, ja tavoitteena on kierrättää kaikki tuikuista jäävät alumiinikupit. Luokka, joka oppilasta kohti kerää eniten alumiinikuppeja voittaa pääpalkinnon! Pääpalkinto on koko luokan elämäspäivä Pietarsaarella. Päivään kuuluu vierailu Ekoroskilla, ruokailu kaupungissa ja lopuksi uimahallilla käynti. Bussikuljetus kuuluu palkintoon.

Vinnarnas dag

Vem är 7-8 år, vet mycket om sortering och är hemma från Kaustby? Nå, ettorna och tvåorna från Puumala skola i Kaustby förstås! De vann Värmeljusjakten 2008 och kan kalla sig åter-vinnare.

När man vunnit något ska det firas och det gjorde man i slutet av maj, när Ekorosk ordnade prisutdelning i Pirilö. Bar-

nen från Puumala skola fick diplom och pins med texten Jag är en Åter-vinnare samt mycket kunskap om sortering. Och visst kunde de svaren på de flesta av de frågor om sortering, som föreläsaren Marko Berg ställde dem, de är ju åter-vinnare. Besöket avslutades med en rundtur på området i Pirilö. Åter-vinnarna fick bekanta sig med återvinningsstationen, sor-

teringshallen, behandlingsanläggningen Ewapower och sorteringsfältet.

Programmet tog inte slut där, klassen åt också lunch vid yrkesskolan Optimas undervisningsrestaurang och besökte simhallen i Jakobstad. De duktiga vinnarna i Värmeljusjakten 2008 blev alltså ordentligt firade.

PIA GRANKVIST

Puumalan koulun 1.-2. luokkalaiset voittivat Tuikkujahdin ja kävivät Ekoroskilla palkintomatkaan. Kuvassa he osallistuvat yritysneuvaja Marko Bergin pitämään lajittelueluentoon. Ettorna och tvåorna från Puumala skola vann Värmeljusjakten och besökte Ekorosk som en del av huvudvinsten. På bilden deltar de i en sorteringsföreläsning med företagsrådgivare Marko Berg.

Vierailijoita kiinnostavat optiset lajittelijat, jotka erottelivat mustat ja vaaleat pussit toisistaan. Besökarna är mycket intresserade av de optiska sorterarna som skiljer de svarta och ljusa påsarna från varandra.

Ewapowerilla vierailijat tutustuvat energiaytteen, siis vaaleiden pussien, käsittelyyn. Vid Ewapower bekantar sig besökarna med behandlingen av energiavfallet, alltså de ljus-

Marika Känsälä Puumalan koulun 1.-2. luokasta saa diplomin ja rintamerkin Tuikkujahdin voitosta. Luokan kaikki oppilaat saivat diplomit hienosta suorituksesta kilpailussa. Tiedottaja Pia Grankvist jakoi diplomit. Marika Känsälä från klass 1-2 vid Puumala skola får sittdiplom och en pins för vinsten i Värmeljusjakten. Klassens ala-elever fick diplomi för en god prestation i tävlingen. Informator Pia Grankvist delade ut diplomi.

Yritysneuvaja Marko Berg kertoo Puumalan koulun 1.-2. luokkalaisille vaarallisesta jätteestä ja miten sitä pitää lajittella. Företagsrådgivare Marko Berg berättar för ettorna och tvåorna från Puumala skola om farligt avfall och hur det ska sorteras.

Kokkolan Isokylän koulun luokka 2 A tuli toiseksi

Klass 2 A från Storby skola i Karleby kom på andra plats

Faktaa

Alumiini on ihanteellinen materiaali kierrätettäväksi, koska sen uudelleen sulattaminen vaatii vain 5 % uuden alumiinin valmistamiseen tarvittavasta energiasta. Suomessa valmistetaan vuosittain noin 5000 tonnia alumiinia kierrätysalumiinista. Tämä tarkoittaa, että 80 – 90 % Suomen alumiinivaliusta tehdään kierrätetystä alumiinista.

Isokylän koulun luokka 2 A keräsi toiseksi eniten tuikkukuppeja oppilasta kohti. Tässä oppilaat vievät tuikkuaan Ekoroskille tiedottaja Pia Grankvistin kanssa. Klass 2 A från Storby skola samlade in näst flest aluminiumkoppar per elev. Här hämtar informatör Pia Grankvist kopparna till Ekorosk.

Isokylän koulun luokka 2 A juhlii toista sijaansa Tuikkujahdissa. Oppilaat ovat leiponeet täyttekakun yhdessä opettajansa Marja Warghin kanssa.

Klass 2 A från Storby skola i Karleby kom på andra plats i Värmeljusjakten. Eleverna firade detta med tårtta och saft. Tårtan hade de själva bakat tillsammans med sin lärare Marja Wargh.

Fakta

Aluminium är ett idealiskt material för återvinning, eftersom det vid nedsmältningen bara går åt 5 % av den energimängd, som går åt vid produktionen av nytt aluminium. I Finland produceras årligen ca 5000 ton aluminium av återvunnet aluminium. Det innebär att 80 – 90 % av aluminiumprodukterna görs av återvunnet aluminium.

Tuikkujahti 2008 - Tulokset Värmeljusjakten 2008 - Resultat

KOULU SKOLA	LUOKKA KLAASS	OPPILAITA ELEVER	TULOS RESULTAT	MÄÄRÄ/OPPIL. ANTAL/ELEV	SIJA PLACER.				
Puumalan koulu	1-2	12	7202	600,2	1				
Isokylän koulu	2a	24	13449	560,38	2				
Skogsparkens skola	2 b	13	5303	408,1	3				
Centralskolan Kronoby	2	12	4610	384,2	4				
Normens skola	5a	10	2705	270	5				
Kirkonkylän Koulu Lohtaja	4	15	3727	248,5	6				
Ytterjeppo skola	3-4	18	4392	244	7				
Östensö skola	5-6	12	2779	231,6	8				
Skogsparkens skola förskola	grupp 1	13	2887	222,1	9				
Nedervetil skola	1	21	4428	210,9	10				
Heimbacka skola	5	15	3112	207,5	11				
Centralskolan Kronoby	5a	15	3093	206,2	12				
Kyrkostrand skola	4	21	4304	205	13				
Normens skola	6b	12	2455	204,6	14				
Purmo skola	1	15	3000	200	15				
Jeppo skola	5-6	21	4115	195,9	16				
Skogsparkens skola	1 a	15	2901	193,4	17				
Edsevön koulu	5-6	13	2215	170,4	18				
Centralskolan Kronoby	5b	15	2400	160	19				
Ytterjeppo skola	5-6	28	4411	157,5	20				
Nedervetil skola	2	17	2667	156,9	21				
Jeppo Skola	3-4	15	2335	155,7	22				
Söderby skola	1-6	26	3913	150,5	23				
Metsäkulman koulu	5-6	16	2312	144,5	24				
Normens skola	5b	14	2018	144,14	25				
Metsäkulman koulu	3-4	12	1714	142,8	26				
Munsala skola	5-6	12	1700	141,7	27				
Skogsparkens skola	1 b	14	1980	141,4	28				
Överesse skola	4	17	2368	139,3	29				
Kyrkostrands förskola	förskola	25	3424	136,96	30				
Centralskolan Kronoby	1	20	2602	130,1	31				
Puumalan koulu	esikoulu	11	1390	126,4	32				
Purmo skola	3	16	2020	126,3	33				

Öppettider

■ Återvinningsstationera på Terminalgatan i Karleby och i Pirilö i Jakobstad har öppet alla vardagar kl. 8–18 och på lördagarna från kl. 9–13.

Återvinningsstationen i Nykarleby har öppet måndagar kl. 14–18 och torsdagar kl. 12–18 samt första lördagen i månaden kl. 9–13.

Öppettider för alla våra återvinningsstationer finns i vår väggkalender och på våra webbsidor.

Storstädning på bondgårdarna

Det har varit storstädning på bondgårdarna i vår när Ekorosk ordnade insamling av jordbruksplaster. Hela 148 gårdar deltog i insamlingen som redan första gången samlade fler deltagare än metallinsamlingen, som ordnats i flera år varje höst.

2 ton per gård

Totalt samlades 294 840 kg jordbruksplaster in, det innebär att varje gård bidrog med nästan

2 ton på var. Insamlingen var alltså mycket lyckad. Ekorosk med fältförman Mats Koivusalo i spetsen hämtade plasterna direkt från gården. Möjligheten att bli av med plasterna på ett smidigt sätt utan någon större arbetsinsats uppskattades. Tack vare det stora intresset ordnar Ekorosk en liknande insamling nästa vår. Se närmare uppgifter i väggkalendern som delas ut till alla hushåll inom verksamhetsområdet i slutet av året.

Byggandet av den nya deponin håller tidtabellen

■ Ekorosks nya deponi byggs som bäst i Storkohmo i Karleby och byggnadsarbetena går planenligt. Den nya deponin kan tas i bruk till hösten om sommaren blir torr och byggnadsarbetena kan framskrida i samma

takt. Bottnen som byggs på den nya deponin testas för närvärande, eftersom den ska uppfylla kraven som ställs i statsrådets beslut om deponier.

Den gamla deponin i Storkohmo stängdes 31.10.2007.

Företagsrådgivare Marko Berg blickar ut över fältet där den nya deponin byggs. Den är ca 3,5 ha stor.

Sortera smink

Hudkräm, parfym och mascara, hur ska man sortera dem?

■ När mascaraan är slut och burken med hudkräm tom, ska man sortera förpackningarna enligt materialet de är gjorda av. Det spelar ingen roll om det finns lite rester kvar av t.ex. läppstiftet. År förpackningen gjord av plast ska den läggas i den ljusa påsen.

Kom ihåg att metallen alltid styr. Om förpackningen delvis är gjord av metall hör den hemma i metallinsamlingen. Tomma parfymflaskor och annan kosmetika som förvarats i glasflas-

kor eller glasförpackningar ska föras till glasinsamlingen. Om korken är av plast skruvar man av den och lägger den i den ljusa påsen.

Vid sorteringen av smink och kosmetika gäller alltså samma sorteringsmetoder som vid all annan sortering. Mera om sorteringen kan du läsa i vår broschyr Hemmets avfallsguide, som du kan ladda ner från våra webbsidor eller beställa gratis från avfallsrådgivningen på tfn. 785 4540.

"Under en söndagslunch i en engelsk familj har ingredienserna rest cirka 10.000 kilometer, men med närmat kunde distansen sänkas till 50 kilometer."

"Havanna är den ekologiskt vettigaste staden, eftersom 90 procent av livsmedlen produceras i dess näromgivning."

Helsinki University bulletin

Serviceavgiften för fritids- bostadens avfall

För den avfallsservice
som Ekorosk erbjuder
fritidsbosättningen upp-
bärs avfallsavgifter.

Avfallsavgiften är tudem-
lad; en fast avgift och
en tömningsavgift.

En fritidsbostadsägare som
är fast bosatt inom Ekorosks
verksamhetsområde betalar en-

dast tömningsavgiften för det
avfall de producerar på fritids-
bostaden eftersom de redan be-
tar fast avgift för sin fasta
bostad

En fritidsbostadsägare som
är fast bosatt utanför Ekorosks
verksamhetsområde betalar
både fast avgift och tömnings-
avgift. Den fasta avgiften ger
innehavaren till fritidsbostaden
rätt att använda ekopunkter

och återvinningsstationer. Eko-
punkterna är placerade centralt,
t.ex. i nära anslutning till affärer
eller andra ställen dit man ofta
har ärende.

Den fasta avgiften är 16,42
€/år (inkl. moms 22 %).

Tömningsavgiften är indelad
i tre olika avgiftsklasser utgående
från Ekorosks servicenivå i
det aktuella fritidsbostadsområ-
det. Se nedan

Nya insamlings- punkter för hushålls- avfall från fritids- bostäderna 2008:

ALAHÄRMÄ
Återvinningsstationen
Kuopalantie 18

KAUSTBY
Återvinningsstationen
Vissavedentie 6

KORTESJÄRVI
Återvinningsstationen
Ollinkankaantie 94

RÄYRINKI
Återvinningsstationen
Patanantie 331

VETIL
Återvinningsstationen
Äijäpatintie 8

Hushållsavfall från fritidsbostäderna tas emot under återvinningsstationernas öppettider.

SERVICENIVÅ

- Områdesinsamlingskärl på fritidsbostadsområdet eller vid den småbåtshamn som används eller längs med den led som används till och från fritidsbostaden.
- Områdesinsamlingskärl inte på fritidsbostadsområdet eller vid den småbåtshamn som används, men längs med den huvudsakliga led som används till fritidsbostaden.
- Områdesinsamlingskärl inte på fritidsbostadsområdet eller vid den småbåtshamn som används, ej heller längs den huvudsakliga led som används till fritidsbostaden.

TÖMNINGSAVGIFT/ÅR (inkl. moms 22 %)

25,-

15,-

10,-

Avfalls- hanteringen diskuteras flitigt också i Sverige

■ Avfall Sverige protestrar mot den ensidiga rapporteringen om avfallshantering i media. Man anser att informationen vinklas och att de kommunala bolagen förbises av medierna.

Organisationens VD Weine Wiqvist kommenterar bl.a. en artikel i tidningen Fokus på följande sätt.

"En mycket komplex samhällstjänst förenklas till ett "krig" mellan två parter som utmålas som "de goda" – dvs privata aktörer – och "de onda", vilka utgörs av kommunerna."

"Vi, det vill säga kommunerna och deras bolag verkar för ökad återvinning och har inget emot privata aktörer. Kommunerna ser exempelvis till att 95 procent av allt hushållsavfall återvinns. Vad vi är emot, är att endast en part får komma till tal. Då blir rapporteringen både felaktig och ensidig."

Så skriver alltså Avfall Sveriges VD Weine Wiqvist i en kommentar till en artikel i tidningen Fokus. Kommentaren är publicerad på webben i anslutning till artikeln och kommer också i en förkortad version i papperstidningen. Avfall Sverige är den svenska intresse- och branschorganisationen inom avfallshantering och återvinning. www.avfallsverige.se

**Ansvarig utgivare /
Vastaava julkaisija**
Olli Ahlund, Ab Ekorosk Oy
Spituholmsvägen 90,
68600 Jakobstad
Launisaarentie 90,
68600 Pietarsaari
(06) 781 4500
Fax (06) 781 4529

**Redaktionsråd /
Toimitusneuvosto**
Pia Grankvist, Olav Hansén,
Sonja Frilund

Produktion / Tuotanto
Pia Grankvist, Ab Ekorosk Oy

**Projektledare /
Hankkeenvetäjä**
Pia Grankvist, Ab Ekorosk Oy

Layout
Elina Korpiaho, Art-Print Oy

Tryckeri / Painopaino
Art-Print 2008

Ullava Pohjanmaan Jätelautakunnan alaisuuteen - kuntaliitoksen myötä

Kun Ullava vuoden vaihteessa liitty Kokkolan kaupunkiin, tulee seutu samalla Pohjanmaan Jätelautakunnan alaisuuteen. Pohjanmaan Jätelautakunta on Ekorosk Oy:n 14 jäsenkunnan yhteinen lautakunta, jonka vastuualueeseen kuuluu asutuksen jättehuolto.

Jätelautakunnan tehtäviin kuuluu laatia jättehuoltomääräryksiä, antaa yleisiä ohjeita sekä hyväksyä kotitalouksiin kohdistuvat taksat. Jätelautakunnan jättehuoltomäärärykset ovat jätelaitos Ekorosk Oy:n toiminnan perustana. Jäsenyyss Pohjanmaan Jätelautakunnassa merkitsee ullaavalaisille jätelaitoksen vaihtumista. Vuoden vaihteesta Ekorosk Oy käsitteli ullaavalaisen jätteet.

Erilaiset määräykset

Pohjanmaan Jätelautakunnan jättehuoltomääräykset eroavat jonkin verran aikaisemmin voimassa olleista määräryksistä. Esimerkiksi tällä alueella on kotitalousjätteet lajiteltava bio- ja energiajätteisiin (lisää siitä tämän lehden sivulla 10). Tällä on myös sopimusperusteinen jätteenkuljetus, mikä merkitsee, että kaikki kiinteistöt voivat itse valita oman kuljetusliikkeensä.

Muitakin eroja nykyiseen järjestelmään löytyy. Jäteastian tyhjennysväli on kaksi viikkoa. Jos kiinteistöllä syntyy vain energiajätettä koska biojätteet kompostoidaan, voidaan anomuksesta pidentää tyhjennysväliä neljään viikkoon Jätelautakunnan luvalla. Jos kiinteistössä

Ekoroskin kenttäesimies Mats Koivusaloo tutustuu Ullavan ekopisteisiin.

syntyy muuten vähän kotitalousjätettä, voivat sen asukkaat ylläpitää yhteistä jääteastiaa läheillä asuvan naapurin kanssa. Tästä on myös erikseen sovittava Pohjanmaan Jätelautakunnan kanssa.

Ekopisteet säilyvät

Monikin asia pysyy ennallaan. Ekopisteet säilyvät entisissä paikoissaan ja hyötykäytöaseman aukioloajat jopa lisäänty-

vät. Vuoden vaihteesta ullaavalaiset voivat vierailta maksutta hyötykäytöasemalla, koska Ekorosk ei peri vastaanottomaksua hyötykäytöasemalle toimitetuista tavaroista. Jätelautakunnan määräryksestä peritään tilalle kiinteätä maksua alueen kaikilta talousilta. Ekoroskin toimintaan kuuluu myös järjestää vapaa-ajan asuntojen kotitalousjätteelle astioita. Lue lisää siitä tämän lehden sivulta 8.

Pohjanmaan Jätelautakunnan jätte-

huoltomääräryksiin voi tutustua jätelautakunnan nettisivulla osoitteessa www.ekoso.fi. Jätelautakunta laatii määrärykset ja kunkin kunnan ympäristösihteeri valvoo niiden ylläpitämistä. Ullavan kohdalla tämä on Kokkolan kaupungin ympäristöpalvelujen tehtävä. Myös Ekoroskin toimintaan voi tutustua netissä osoitteesta www.ekorosk.fi.

Pia GRANKVIST

Lähellä tuotettu tomaatti on tuttu ja turvallinen

Österbackan Puutarhan tomaatin-punainen pakettiauto on tuttu näky Teerijärvellä, Kaustisella ja Vetalissä. Puutarhan tomaatit, kurkut ja salaatit tuodaan lähikauppaan tuoreina kahdesti viikossa.

Maanantait ja torstait ovat viikon kireisimmät päivät Österbackan Puutarhassa, koska silloin toimitetaan alueen lähikauppoihin tuoreita vihanneksia. Punainen pakettiauto kulkee vikkelaesti kyläteillä ja alueen asukkaat arvostavatkin omaa viljelijäänsä sen verran, että saivat erään lähialueen kauppiaan ylipuhuttua ottamaan Österbackan tomaatteja valikoimaansa.

- Asiallaat suuttuvat kun oman viljelijän tuotteet eivät löytyneet kaupan hyllyistä, kertoo Sune Österbacka hiljaa

hymyillen.

Lähiruokaa arvostetaan tuoreutensa ansiosta. Vastapoimittu tomaatti toimitetaan suoraan kauppaan, se ei kulje minkään keskusvarastoon odottamaan jakelua.

- Lähikaupan vihannesmyyjä kertoi, että meidän vihannekset eivät tuota juuri lainkaan hävikkiä, koska ne tulevat tuoreina kauppaan, Sune sanoo.

Perusteellinen puutarhuri onkin pohdinut kasvihuoneviljelyjen vihanneksien vaikutusta ilmaston muutokseen.

- Siinä on monta näkökulmaa. Kasvihuoneen ympärikuotinen käyttö kuluttaa vähemmän energiaa tomaattikiloa kohti kuin kesätomaatin viljelemisen, koska tomaatteja tuotetaan enemmän. Toisaalta lämpimämmässä ilmastossa viljely tomaattikiloa kuluttaa vähiten ener-

INFO

ÖSTERBACKAN PUUTARHA, Korttjärvi

- perheyritys, perustettu 1967
- kasvihuoneiden pinta-ala 4500 m²
- viljelee tomaatteja, kurkuja, jääsalaattia ja kesäkukkia
- työllistää 3 perheenjäsentä, 2 kokopäivätyöntekijää, 2 puolipäivätyöntekijää ja 2 sesonkityöntekijää

Paikan päälle puutarhaankin pääsee ostamaan pihapuodista tuoreita vihanneksia tai kesäkukkia. Gun-Viol Österbacka vastaa kesäkukkien viljelystä ja palvelee pihapuodissa.

LÄHIRUOKA

Erään määritelmän mukaan lähiruoka on kaikki ruoka, joka on kasvanut sillä alueella, minkä voi nähdä oman kyläkirkon tornista. Maa- ja metsätalousministeriön lähiruokatyöryhmän

mukaan lähiruoka on ruoantuotantoa ja -kulutusta, joka käyttää oman alueen raaka-aineita ja tuotantopanoksia ja näin edistää aluetaloutta ja työllisyttä. Maantieteellistä aluetta ei tarvitse

rajata kovin ahtaasti. Se voi olla kunta, maakunta tai talousalue.

Lähde: www.martat.fi

